

ONDERZOEKSVANTWOORDING

Algemeen

Hoofddoel van dit onderzoek is het verschaffen van inzicht in de (h)erkenning van de Zeeuwse kernkwaliteiten en de beoordeling en toekomstwensen ten aanzien van de fysieke kenmerken van Zeeland, zoals gepercipieerd door de eigen inwoners. De data voor dit onderzoek zijn, in samenwerking met de dertien Zeeuwse gemeenten en de Provincie Zeeland, verzameld middels een survey onder de inwoners van Zeeland. Vragen in het survey zijn, vooral als het gaat om toekomstperspectieven, gebaseerd op inhoud van de concept Zeeuwse Omgevingsvisie 2021. De dataverzameling heeft plaatsgevonden van juni tot september 2020. Inwoners van Zeeland van 16 jaar en ouder zijn in die periode gevraagd om een vragenlijst in te vullen (digitaal of schriftelijk). De uitnodiging voor deelname aan het survey is verstuurd op 18 juni 2020. Er zijn vervolgens twee herinneringsbrieven gestuurd; één voor de (zomer)schoolvakantie (op 9 juli 2020) en één na de (zomer)schoolvakantie (op 21 augustus 2020). Omdat de gemeente Veere in juni een eigen survey had lopen in het kader van hun gemeentelijke Omgevingsvisie, zijn inwoners van deze gemeente pas in juli voor ons onderzoek benaderd. De inwoners van de gemeente Veere hebben vervolgens één herinneringsbrief ontvangen; die van eind augustus.

Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in een periode waarin Nederland, net als de rest van de wereld, geconfronteerd werd met de gevolgen van de COVID-19-pandemie. Gezien het onderwerp van het onderzoek hebben wij geen redenen om aan te nemen dat de pandemie een grote invloed heeft gehad op de antwoorden van de respondenten dan wel heeft geleid tot een vertekening van de resultaten.

Selectie van inwoners

Wij hebben inwoners van Zeeland geselecteerd middels een gestratificeerde steekproeftrekking. Het was ons doel om een evenredige verdeling van inwoners in onze steekproef te krijgen naar woongemeente, geslacht en leeftijd. Elke gemeente in Zeeland heeft aselect inwoners geselecteerd uit haar BRP-systeem en wel zo dat elk van de geslachts-leeftijdsstrata in de steekproef vertegenwoordigd zijn. Het exacte aantal te benaderen respondenten per stratum is door ons aangeleverd bij de gemeenten. Wij hebben er voor gekozen om jongeren, mannen en inwoners van bepaalde gemeenten in Zeeland, zoals Terneuzen en Vlissingen, bij de steekproeftrekking te oververtegenwoordigen. Op basis van eerdere onderzoeken hadden wij namelijk de verwachting dat sommige groepen inwoners minder geneigd zijn om deel te nemen aan vragenlijstonderzoek. Ondanks dat we hier bij de steekproeftrekking rekening mee hebben gehouden, waren sommige groepen uiteindelijk in onze steekproef nog steeds lichtelijk ondervertegenwoordigd. Voor deze ondervertegenwoordiging hebben wij in de analyse gecontroleerd (zie verderop in deze verantwoording). Het uiteindelijke databestand bestaat uit 1.241 Zeeuwen.

Beschrijving van de deelnemende inwoners

De steekproef van dit onderzoek diende representatief te zijn voor alle Zeeuwse inwoners van 16 jaar en ouder. In figuren A en B staan de verdelingen van de deelnemende inwoners afgezet tegen de volledige Zeeuwse populatie van 16 jaar en ouder naar respectievelijk geslacht/leeftijd en woongemeente.

Tabel A: Achtergrondkenmerken van de respondenten in vergelijking met die van de werkelijke populatie

Geslacht	Leeftijd	Steekproef	Werkelijke populatie van 16 jaar en ouder¹
man	16-29	6%	9%
	30-64	28%	27%
	65+	17%	13%
vrouw	16-29	8%	9%
	30-64	26%	27%
	65+	15%	15%
Totaal		100%	100%

¹ Bevolking op 1 januari 2020; gegevens verkregen via www.cbs.nl

Tabel B: Woongemeente van de respondenten in vergelijking met die van de werkelijke populatie

Gemeente	Steekproef	Werkelijke populatie van 16 jaar en ouder¹
Borsele	6%	6%
Goes	10%	10%
Hulst	8%	7%
Kapelle	4%	3%
Middelburg	15%	13%
Noord-Beveland	2%	2%
Reimerswaal	5%	6%
Schouwen-Duiveland	9%	9%
Sluis	6%	6%
Terneuzen	14%	14%
Tholen	7%	6%

Veere	6%	6%
Vlissingen	9%	12%
Totaal	100%	100%

¹ Bevolking op 1 januari 2020; gegevens verkregen via www.cbs.nl

Uit de responstabellen blijkt dat de verdeling van de deelnemende inwoners nagenoeg overeenkomt met de verdeling van de werkelijke populatie. Desondanks lijken mannen van 65 jaar en ouder wat oververtegenwoordigd te zijn; terwijl mannen van 16 tot 30 jaar ondervertegenwoordigd zijn. Voorts zien we dat inwoners uit Vlissingen wat zijn ondervertegenwoordigd. Om rekening te houden met deze verschillen zijn de data gewogen naar geslacht, leeftijd en woongemeente.

Non-respons

Het gebruikte databestand bevat gegevens van, zoals gezegd, 1.241 Zeeuwen (respons van 25.1%). In totaal zijn 4.950 Zeeuwen benaderd voor het onderzoek. Van deze 4.950 Zeeuwen, hebben uiteindelijk 1.249 inwoners de vragenlijst ingevuld en teruggestuurd. Van 8 respondenten waren de gegevens niet bruikbaar. Hier waren verschillende redenen voor: 6 respondenten hebben de vragenlijst twee keer ingevuld (zowel digitaal als schriftelijk) en 2 respondenten hebben de vragenlijst ingevuld zonder enige variatie in antwoorden (wellicht uit nieuwgierigheid naar de inhoud van de vragenlijst).

Tabel C: Benaderd aantal Zeeuwen van 16 jaar en ouder 4950

Bruikbare data	1241	25,1%
Non-respons	3701	74,8%
Volledig ontbrekende of ongeldige scores	8	0,1%
Totaal aangeschreven voor steekproef	4950	100%

Uitvoering van het survey

De uitnodiging en de herinneringen voor het survey zijn per post verstuurd. Bij de uitnodiging voor deelname aan het survey zat een brief met daarin link naar de digitale vragenlijst. Bij de eerste herinnering zat een brief met link naar de vragenlijst alsook een papieren vragenlijst bijgevoegd. De respondenten konden de schriftelijke vragenlijsten kosteloos terugsturen. Bij de tweede herinnering

werd weer verwezen naar de digitale en de papieren vragenlijst, maar geen nieuwe vragenlijst op papier meegestuurd.

Een eerste concept van de vragenlijst is in april 2020 getest onder een panel van Zeeuwse inwoners (ZBpanel). De pilot alsook de inbreng van de klankbordgroep hebben uiteindelijk geresulteerd in de uiteindelijke vragenlijst.

Privacy

Bij de uitvoering van onze onderzoeken volgen wij de gedragscode die is opgesteld door de Vereniging voor Statistiek en Onderzoek (VSO). Dit betekent concreet dat wij:

- Niet meer informatie van de respondent hebben verzameld dan noodzakelijk voor dit onderzoek;
- Potentiele deelnemers hebben geïnformeerd over de werkwijze en het doel van dit onderzoek;
- Alle BRP-gegevens onder strikte voorwaarden hebben verkregen via de gemeenten en na het onderzoek volledig zijn verwijderd;
- Technische en organisatorische maatregelen hebben getroffen om de verzamelde gegevens te beveiligen;
- Nooit uitspraken doen in ons onderzoek op individueel niveau, maar altijd geaggregeerde gegevens op groeps- of regioniveau naar buiten brengen.

Methode van analyse

Wij hebben voor de analyse van de surveygegevens beschrijvende statistieken alsook multivariate analyses gebruikt. In de multivariate analyse hebben wij rekening gehouden met geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, woongeschiedenis, woonregio en mate van stedelijkheid van het viercijferige postcodegebied van de respondent. Deze achtergrondkenmerken van de respondent zijn allen uitgevraagd in het survey. Wij waren voor dit onderzoek met name geïnteresseerd in eventuele verschillen tussen leeftijdsgroepen, woongeschiedenis en stedelijkheid van het woongebied. Bij toetsing van dergelijke verschillen is het belangrijk om rekening te houden met andere achtergrondkenmerken van de respondent om zo tot juiste conclusies te komen en o.a. eventuele schijnrelaties en suppressie-effecten aan het licht te brengen. Door multivariate toetsing te gebruiken houden wij hier rekening mee in de analyse (zie ook voorbeeld).

Voorbeeld

Een opsplitsing naar inwoners uit stedelijk gebied en inwoners uit niet-stedelijk gebied kan laten zien dat inwoners in stedelijk gebied meer positief zijn ten aanzien van slim vervoer in de toekomst dan inwoners in niet-stedelijk gebied. De vraag is dan: zijn mensen positiever over slim vervoer, omdat zij in stedelijk gebied wonen? Of is een andere variabele oorzaak van dit waargenomen verschil? Neem bijvoorbeeld leeftijd. Het is mogelijk dat jongeren vaker in stedelijk gebied wonen *en* tevens positiever zijn ten aanzien van slim vervoer in de toekomst. Leeftijd hangt in dat geval samen met zowel stedelijkheid alsook met een positieve houding ten aanzien van slim vervoer. Oftewel: er is sprake van een schijnrelatie tussen stedelijkheid en houding ten aanzien van slim vervoer. Door rekening te houden met leeftijd (of andere achtergrondkenmerken van de respondent) in de analyse kan worden gecorrigeerd voor dergelijke relaties.

Open vragen

In dit surveyonderzoek zijn vier vragen gesteld waarbij respondenten een open antwoord konden invullen. Bij twee vragen kon men drie trefwoorden noemen. Bij twee andere vragen betrof het een opmerking en/of aanvulling. Het stond respondenten vrij deze vragen wel of niet te beantwoorden. Zie tabel hieronder voor respons per open vraag.

De trefwoorden van de respondenten zijn niet gewijzigd. Wel is meer coherentie aangebracht in de formuleringen, bijvoorbeeld door taalfouten te corrigeren en stopwoorden te schrappen. De trefwoorden zijn verwerkt in een woordenwolk. Trefwoorden met een hoge frequentie zijn in de wolk groter weergegeven. Deze weging is automatisch gegenereerd door de applicatie van wordclouds.com. Voor deze visualisatie is gekozen omdat het de diversiteit van aspecten inzichtelijk maakt.

De opmerkingen en/of aanvullingen zijn bewerkt en handmatig ingedeeld in categorieën die verbonden kunnen worden aan de thema's van de vragenlijst. Bij het verwerken van de open antwoorden is telkens gestreefd naar een neutrale schoning van de resultaten en om zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke formulering van de respondent te blijven.

Tabel: Respons op open vragen.

	Frequentie	Respons
Vraag 7 [a]	1196	96%
Vraag 8 [a]	1141	92%
Vraag 9	248	12%
Vraag 20	408	33%

[a] respondenten konden bij deze vragen maximaal drie trefwoorden invullen. De respons geeft het aantal respondenten weer dat tenminste één trefwoord heeft ingevuld.

Klankbordgroep

Tijdens het volledige onderzoekstraject zijn wij bijgestaan door een klankbordgroep. De klankbordgroep bij dit onderzoek bestond uit de volgende leden:

- Alexandra Scherbeijn (Provincie Zeeland);
- Ger Rijkers (University College Roosevelt/UU);
- Herman Lelieveldt (University College Roosevelt/UU);
- Karen van Schaik (Provincie Zeeland);
- Marga Vermue (Voorzitter Vereniging Zeeuwse Gemeenten en burgemeester van de gemeente Sluis).

In totaal zijn vijf overleggen met de klankbordgroep georganiseerd: bij de opstart van het traject, bij de ontwikkeling van de vragenlijst (2x) en bij de analyse en de afronding van het onderzoek.